

Ýmis dómsskjöl v. veiðirétt í Elliðaám 1849-1886

Aðfnr. 1355, örk 4

Tekið af vef Borgarskjalasafnsins

---

www.borgarskjalasafn.is

Heimilt er að vitna í skjölin og skal þá geta uppruna þeirra.

Ljósmyndun þessara skjala var styrkt af Þjóðskjalasafni Íslands.

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Utskrift
af
Fæstrets Lovprotokol
i Tegn N° 3 1867
Gjort af Rittiche & Von
og Læreren af Høyskolen
i Langarnes
i København
Gjort af H. Th. Thomsen
Kjøbenhavn d. 22. Marts 1864.

Den hederlige gænkende er indseer den istandgaaede
Landskommune den 27 April 1863 afføgt som en
Vej Lovaffærdige Kallum til R. Thomsen i den for
Høyskolen m. m.

Den hederlige gænkende som skal indseer og gjænde
for det som gænkende Politisforvaltning af Høyskolen
fra den hederlige, og Gjort af Rittiche
& Von og Læreren fra Høyskolen, den
gænkende Høyskolen som lov, med den lov til
det med den af Høyskolen John Rittiche
& Von anseende den hederlige og Høyskolen,
med Høyskolen, med Høyskolen
samt Høyskolen og Høyskolen. Høyskolen
den i Høyskolen og Høyskolen Høyskolen
Høyskolen Edward Claussen lov til Høyskolen
at betale 84 Skilling, med Høyskolen
Løst som Høyskolen. Høyskolen
John Rittiche & Von lov betale til Høyskolen
P. Høyskolen Lov i Lov og Høyskolen.
Høyskolen Høyskolen for Høyskolen og Høyskolen.
Den hederlige indseer indseer Høyskolen og Høyskolen
Høyskolen Høyskolen indseer Høyskolen og Høyskolen
Løst. Og som Høyskolen indseer Høyskolen og Høyskolen.

Þringa Þjófsale Landbótlingurinn 29. nóvember
1862 að gáta Dönnu hjúsi þess. Það myndi gáta
Þjófur þess áður en hann myndi gáta. Þessum
Þessum myndi gáta.

Þessum myndi gáta Dönnu hjúsi þess.
Þessum myndi gáta Dönnu hjúsi þess.

Þessum myndi gáta Dönnu hjúsi þess.
Þessum myndi gáta Dönnu hjúsi þess.
1867 að gáta Dönnu hjúsi þess.

Þessum myndi gáta Dönnu hjúsi þess.
Þessum myndi gáta Dönnu hjúsi þess.
Þessum myndi gáta Dönnu hjúsi þess.
Þessum myndi gáta Dönnu hjúsi þess.
Þessum myndi gáta Dönnu hjúsi þess.

Þessum myndi gáta Dönnu hjúsi þess.
Þessum myndi gáta Dönnu hjúsi þess.
Þessum myndi gáta Dönnu hjúsi þess.
Þessum myndi gáta Dönnu hjúsi þess.
Þessum myndi gáta Dönnu hjúsi þess.
Þessum myndi gáta Dönnu hjúsi þess.
Þessum myndi gáta Dönnu hjúsi þess.
Þessum myndi gáta Dönnu hjúsi þess.
Þessum myndi gáta Dönnu hjúsi þess.
Þessum myndi gáta Dönnu hjúsi þess.

Pointstreatdown
John Ritchie's Son - H. Williams
10 Apr. 1867

Eptirrit

eptir þingbók til afnóta við dóm og rjettargjörðir
Sambærent konungsegi umboðskrá frá 1. júlí 1881 við
irleijandi Ellidaciamálinum

Ár 1882 hinn 23. dag máimánaðar var þing sett
um liádegi á þingstað Reykjavíkur af dómaraunum í
viðarrist meðundirritaðra rjettarvotta.

Dómariun breið þarepti upp ívolátanði
dóm

í málini: Þáll rjettarmáfluttungrí-
máður Melsted fyrir hönd
rjettvissinnar

gegn
Magnúsi Ráfiqni og 3. Öðrum
mánum

Með stefnu, er sambærent beidni hins skýrða
sóknara í þessu máli rjettarmáfluttungrinnar
Þáls Melstedis hefir verið gefin út 15. septbr. f. á eru
undir þessu máli ákærd:

I. fyrir brot á móti 298. gr. kynnigarlagaunna

1. Magnúsi Ráfiqni rínnuámaður á Vatnusenda
2. Gíslí Þorjörnsson ————— Ellidavátun
3. Þosteinn Þosteinnsson —————
4. Þergeteinn Þorsson írdláuníður
5. Marteinn Þorsson íjómáður

- II. ^{skulddeld i} fyrir broti gegn 298 gr. heyringarlaganna
6. Þorbjörg Sveinisdóttir vfarsetukona i Reykjavík
  7. Þjórn Simonsdóttur gullsmíðar
  8. Ólafur Sveinsson gullsmíðar
  9. Valdimar Ásmundsson barnabennari
- III. fyrir brot gegn 108. og 298. gr. heyringarlaganna
10. Guimur Ólafsson, bóndi i Kólmi
  11. Kristinn Magnússon, bóndi i Engu
  12. Brynjólfur Þjarnarson, bóndi samastadar
  13. Ólafur Guðmundsson, bóndi i Víðarhlíðum
  14. Brynjólfur Magnússon, bóndi i Vöðubæ
  15. Pálmi Pálmarson, bóndi i Þollagardahöti
  16. Þóroddur Jónsson, bóndi i Ráðagardi
  17. Þóroddur Jónsson, bóndi i Skildinganesi
  18. Erlendur Guðmundsson, bóndi i Skildinganesi
  19. Pjetur Guðmundsson bóndi i Hrólfskála
  20. Jón Einarsson, bóndi i Skildinganesi
  21. Pjetur Guðmundsson, samastadar
  22. Ólafur Þyrimundsson, bóndi i Þygggardi
  23. Jón Guðmundsson, bóndi i Þaballa
  24. Hjörtur Þorkelsson, bóndi i Melsbláum
  25. Einar Hjörtursson, bóndi i Þollagörðum
  26. Sigurður Einarsson, bóndi i Pálshé
  27. Guðmundur Þorsteinsson, bóndi i Gæthúum
  28. Páll Guðmundsson, bóndi i Nesi
  29. Þorsteinn Þorsteinsson, bóndi i Nýlendu
  30. Árni Arnarson, bóndi i Skildinganesi

31. Arni Jónsson, bóndi í Breidholti
og er lium síðastnefndi þaradauki ákærður fyrir hlut-
deild í broti gegn 298. grein heymingarlögganna.

IV. fyrir brot gegn 108. gr. og fyrir hlutdeild í broti gegn
298. grein heymingarlögganna

32. Pápur Pásson, bóndi í Vatnsenda

33. Semundur Semundsson, bóndi í Ellidavátni

Septis ad laxalistas þess og gardar, í Ellidavátnum, sem
H. Th. A. Thomsen kaupmáður í Reykjavík er eigandi að,
höfðu verið brotnar 3er sinnum af hendum og irn-
mönnum þeirra, er síðan urðu fyrir málstöðnum
af hendi eigandans, fóru fram metarnar milli 24.
og 25. júní 1879 og 5. og 6. júlí 1880 brot á þessum veldi-
reglum, er einjum gaf sig fram sem höfundur að,
og tókst það ekki hinum reglulegu raunvænardóm-
endum í Reykjavík og Kjöser og Kullbringuþingi að
koma því upp, hvernig á þessum verkum hefði stáð-
id.

Í brífi frá 7. júlí 1880 skýrði H. Th. A.
Thomsen landshöfðingi frá, að kistur hans hefðu
verið brotnar nóttina milli 5. og 6. s. m., og tók fram,
að þeir sem brotið hefðu, að líkendum hefðu tekið
á fjáleri hendi þá laxa, er í kistanum hefðu verið,
og í brífi frá 28. júlí 1880 til ráðgjafans tók hann
itaulega fram, að rann hefði fyllt ofbeldisverkinu þar
sem allir lása, er fyrir kistanum hefðu verið, hefðu

horfid, að einum undanteknum, og þessum þeir, er
 ummið hefðu verkeid, hefðu gjört það á þessum hátt,
 að hest hefði verið að ná í lassa þann, er í kirtunum
 hefði verið. - Samkvæmt þessu var með umboðskera
 frá 7. Oktbr. 1880, er landshöfðingi gaf út í umboði
 komunni, skipaður ijerstakur dómari til að rannsaka
 öll þau ofbeldisverk, er þarinn hefðu verið gegn veidi-
 vjelum H. Th. A. Thomsons, að tvo miklu leyti, sem
 ekki þegar hefði gengið fullnádardómur um þau,
 en þessi ofbeldisverk voru allri fjögur og þóru þau
 fram einnig nú skal greina

a. nóttina milli 5. og 6. júlí 1880 og eru 4: Þorsteinn,

5: Marteinn, 6: Þorbjörg og 31: Önni ákærd um að
 hafa þann þáð

b. nóttina milli 24. og 25. júní 1879 og eru sökud um
 það 5: Marteinn, 1: Magnús, 2: Páll, 3: Þorsteinn,
 10: Grímur, 6: Þorbjörg, 32: Ólafur, og 33: Semundur
 c. um hálfjartan dag 25. júlí 1879 af þeim ákærdum,
 sem nefndin eru að framan undir tölulíð 10-31
 og 32-33

d. að kvöldi dags línu 5. júní 1879 og eru ákærdis
 um það 4: Þorsteinn, 6: Þorbjörg, 8: Ólafur, 7:
 Þjórn og 9: Valdemar.

Útaf bróttinu e höfðadi sjálfumadurinn í Gullbringu
 og Kjósavígslu þegar línu 29. ágúst 1879 opinbert lof-
 veflumál gegn hinum nefndu ákærdum og nokkrum fleiri,

er löfður verid i verki með þeim. Enjum af hinum
 ákærdum mætti, og kváð þá sjálfum áður 1. okt. 1879 upps
 dóm, þessum líver af um sig af hinum ákærdum var deind-
 ur i 50 kr. seket að við löydu 15 daga einföldu fangelsi. —
 Þessum dómi var eftir beidni hinna ákærdum
 skotið til upfidómis, og var hann þar 3. mai 1880
 deindur ómerkur sökum formyalla.

Útaf brotinu d. löfð ári eigandi viðkomandi
 viðirjela, kaupmáður H. Th. A. Thomsen & einkamál
 annað gegn hinum ákærdum t. Magniusi og lítt gegn
 Öðrum manni, er var með i verkinu, er ekki hefir
 verid ákærdur undir þessu máli. Einkamál þessi
 fengu með dómnum aukajetta, Gullbringu og Kjósauðjelu
 frá 27. septbr. 1879 þau úrslit, að líver um sig af veij-
 indunum var deindur i 30 kr. seket eða einfalt
 fangelsi i 8 daga, og hefir ákæruvaldið unad við
 þessum dómi sem fullnádariúslit, og er Magniusi með
 þessu máli ádeini ákærdur um beistubrotid nótt-
 ina milli 24. og 25. júní 1879.

Fyrsta spurninguin, sem leyfa þarf íu er, hvort
 mál þetta sji löfðad i tíma. Viðandi þessa
 máls hefir haldid þri þann, að brotin b. d. e. er öll
 voru framín 1879, líu síðasta 25. júlí haði þyrnt
 sambremt 2. málilid 67. gr. heyringarlaganna, er seg-
 ir, að ekki skuli löfða mál á móti manni til

repsingar, þegar lúðin eru há frá þvi þann vandr
 brotlegur, og afbrótið á undir leynisgerðalvordum,
 þar sem elki er sett þógnari leyning en seltis, einfalt
 fangdæmi eða lúðing með vandi. Sækjandi seyr aft-
 urmóti að rannsókn sé og þrepping, er vandr lúðis á
 málum, frá þvi brotin áttu sjer stæð og þannad til
 að mál þetta var löpðað, lafi komið í vq þvris
 þvrisinguna.

Einsog eður var tekið fram, var þegar
 7. oktr 1880 skipað rannsókn í þessu máli, lúð
 lúðadi 10. nóv. s. á. og var með sjerstoku tilliti
 til bendinga þess manns, sem hafði komið rann-
 sókninni til leidar, haldið fram sem þjófnad-
 ar og rannsókn að þvi, er enertir leynilegu
 brotin, er áttu sjer stæð neturnar milli 24. og
 25. júní 1879 og 5. og 6. júlí 1880. Með þessu móti
 kom það í ljós, hvort lúðu valdið þessum of-
 beldisverkum og meðfram, að þvi lúðu elki gjört
 það í þjófstilgangi, og vudu þvi aðeini þvris áberu
 þvris brot gegn 298 grein, einsog þvi er löpðu löst
 álika vrbí á lundur sjer. - Þis konunglega um-
 bodskrá, sem áberður þetta, er dagsett 1. júlí s. á.,
 og samþvrent lúðni skipaði antmadurium vþis
 sudur og vstunum dæminu þvris 8. septbr. s. á. sækj-
 anda í málum, og gaf dómurium 15. s. m. samþvrent
 lúðni sækjandans út stæfu gegn lúðum áberdu.

Málid hefi þannig að vísu verið í heyrningu frá
 því að hin umrædda brot voru framín sumarið
 1879 og þangaðtil mál þetta var lögð að 10. jan.
 þ.á.; en slík heyrning virdist ekki neyðig til að koma
 í veg fyrir þvingun. — Til þess þarf málhöfðamað,
 og um hana getur ekki verið spurning, fyrir en
 stefna er tekin út gegn þeim, er ákæra skal. Mál
 því nú að stefna í þessu máli hefi ekki verið
 tekin út fyrir en 15. sept. 1881, virdist hún að koma
 í bága við 67. gr. heyrningarlögganna, að svo miklu
 leyti sem hún snertir afbrót, er fóru fram í júní
 og júlímánuðum 1879, og ef afbrót þessi varda ekki
 þingri heyrningu en þeirri, er getið er um í get-
 nefndri lagareis. Þetta á auðsjáanlega við brot
 gegn 108. gr. heyrningarlögganna, því þessi lagareis til-
 tekur ekki aðra heyrningu en seltin eða einfalt fang-
 elsei. Þarinnóti hefur það að fylgja vafarant um
 brot gegn 108. gr. heyrningarlögganna, geti orðið fyrir
 þingri heyrningu en einföldu fangelsei; en 2. liður
 67. greinar heyrningarlögganna virdist einnig 1. liður
 hennar einnig að taka tillit til slíks almenns
 möguleika, og virdist hún eiga við sjerhverf það
 afbrót, er auðsjáanlega eptir sjerstökum ástæðum
 þess ekki getur leitt til þingri heyrningar en þeir-
 ar, er getur um í 67. gr. heyrningarlögganna, og í máli
 því, er lífr liggur fyrir, vord það að vera ákæra-

valdinn ljót af rannsókninni, að elki gat orðið um-
 talamið af neim af hinum ábernda lufði ummið til
 þingsri leyningar en setta eða einfaltri þungdri. Þessi
 skilningur dómaraði á 67. gr. leyningarlaganna styrk-
 iet af því, sem tekið er fram á bl. 107 í ástæðunum
 frá 25. febr. 1864 fyrir hinu fyrsta þrumurápi til laga þeirra,
 sem eru undirstaðan undir leyningarlagum vorum.

Dómariinn byggur því, að ákærvaldið lufði
 elki átt að lífa þetta mið gegn öðrum af hinum á-
 bernda en þeim, er rýða og framkvemdu leistubrotis
 móttina milli 5. og 6. júlí 1880. Hóad sjúttalega suntu
 leistubrotid frá 25. júlí 1879 getur það elki haft neim
 þýðingur, að áður lufi verid hópað qinbert lögreglumál
 útaf tjóðu broti, in því að mið það, einnig áður lufi
 verid tekið fram, var ónýt með upfjottadómni 8. maí
 1880, og það elki var tekið upp að nýju innan tíma
 þess, er tiltekinn er í 67. gr. leyningarlaganna. Alla þá
 er áðeins hópa verid áberndis fyrir leistubrot, er fóru
 fram sumarið 1879, les þannig þegar af þessari ástæðu
 að sjóna af áberu rjettársinnar í þessu máli, og þarf
 því elki að rannsóka, hvort þess með athafi því,
 er þess eru samir að hófi brotid gegn 108. og 298. gr.
 leyningarlaganna.

Á því að leisturnar voru brotnar móttina milli
 5. og 6. júlí 1880 stóð svo sem nú skal greina.

Sumarið 1880 voru staðleir í Reykjavík 2 úngir

mennt. lívris ákærðu 4. Þerysteim og 5. Marteinum. Þeir komu jafnadarlega til lívris ákærðu 6. Þorbjágar og hófu með ráði lívris ákærð mest á undan (1879) tekið þátt hvor í sínu af þeim kirtubrotum, er þeir fóru fram. Þerysteim kvöldið hinn 5. júní og Martein nóttina milli 24. og 25. júní. - Þeir hófu jafnadarlega bryt Þorbjörqu minnast á ólögmati kirtanna, og hafði þriðri valenad í þeim einsoy annas þeirra bryt skýtt þriðri og greynja uppi að gjörðaleysi vildstjórsmanna með tilliti til þeirra veldis og það álit, að þær væru ólöglagar og almenningsþingali fyrir þing og þjóð. - Með ráði Þorbjágar komu þeir nú sjá saman um að bjóta kirtanna lína nefndu mótt og væ það sambærulag, að þeir skyldu hittast inni hjá ánum. Martein fara þangað gengandi, en Þerysteim ^{Þerysteim} sáðandi. - Hinn síðanfundi fjólek réidur hjóð hjá manni er gisti hjá Þorbjörqu þá mótt, og hittu hann þar hinn ákærða 31. Ánnar, sem áður hafði lofað honum að iðreya þeim fjelögum verkferi til kirtubrotsins, og ándu þeir Ánni nú samferda innertíð. Eftir að Ánni hafði þenjíd Þerysteini slegju og járnkarl, fór hann heim, en Þerysteim réid með verkferim ofaná ánum, og metti þar Marteinum. Þeir brutu nú kirtannar isundur að einni fiatchinni, er þeir ekki vissu af. Vöretur var nokkur í ánum, og flutti stráuminn það, sem þeir brutu í kirtunum, fljótt ofangyti ánum. Laxa ándu þeir ekki veirir við. - Ad afstöðnu

þessu verki reid ^{Þerstein} ~~Þerstein~~ heim og ljót áidvöld við
 hús Þorbjargar. Mæturinn fór heim gangandi, eptir að
 hann hafði falið undir melbrúdi járnkeðlunni, sem
 þeir höfðu notað og fannst hann á sama stað mistæri
 síðar undir rannsókninni. Sleggjunnir tóndu þeir fj-
 lagar í annari ánni. Míðan á rannsókn málsins
 stóð, jafnandi hún ákærda Þorbjörg, að hún hefði vit-
 að af áformi þeirra Þersteinis og Mæturis, áður en
 það var framkvæmt, og að hún hefði stutt það í
 þeirri von, að málinu, einsoy hún komst að orði, yrði
 „helst haldid vakandi“ með þessu móti. Samulid is
 jafnandi hún, að hún hefði haft grun um, að hún
 ákærði Arni hefði lofað Þerstein og Mæturin verk-
 ferum við kistubrotid, og að þeir Þerstein höfðu
 fundist í hús hennar og ridid þaðan innad ánn-
 um til þess að ljóta kisturnar. Þessa jafnanna
 hefði hún tekið aptur í vandræðjali sínu frá 13.
 maug þ. á. og lofid fyrir sig, að hún hafi ekki við
 með fullu ráði, þegar hún las þetta fyrir rann-
 sóknardómnefningunum, þar sem hún þá hafi við þjóf
 af hettuleygun sjúðdomi og skirskotan hún í þessu
 telliti til heknisvottorðs frá hinum þáverandi land-
 lekeni, er laust var fram undir rannsókninni
 C. þan þ. á. - En í þessu vottorði er það aðeins álitid
 „óþert að hún sjf tekin frá heimili sínu til yfir-
 „hrygla“, þarinnóte virðist landlekeninn sjálfur
 álitu, að ekkert sjf þri til fyrirstöðu að „þrjú yrði

„haldid, ef þeir þyrftu á heumar eigin lögmáli“, og
 „það verði gjört með þeirri veð, sem heilga heumar
 „úthreint“ - Hvervið heitist, að i lækni-vottorði, sem hjón-
 aðeltekningur gaf út 14 dögum áður eða 22. dekr. 1880, er
 gjört rétt fyrir, að sjáledómur heumar jafnvel eðki sje
 þeir til fjárustöðu, að hún sje heildin i vandræðali, þó
 eðki sje ráðlegt „að lata hana vera i kompu sje heild-
 us verði einhver að vera hja heumi.“ Þegar nú þar-
 aðauki þeir er gett, að i þettum var settur á heim-
 ili heumar, þegar hún gaf skýslu þá, er hún nú
 vill optenkalla, að hún virðist hafa verið upfleygd með
 allri þeirri veð, sem reunnókenastómarnum var
 fert að sýna, og var þannig lætt við ^{gjörð} skýsluna, þegar
 hún heiddi um frest til að hugga sig betur um, og
 að skýslan sjálf er greinileg og kemur heim við það,
 er þeir, sem ákærdis hafa verið með heumi hafa bor-
 id, þegar þeir voru upfleygdur hver sje - getur hún
 nefnda optenköllum heumar eðki læft neina lagalega
 þýðingu. - Hin ákærdur verða þeir öll að vera alþröð á
 athöfn þeirri, er þó fram ríttina milli 5. og 6. júlí 1880,
 Þeysteinn og Martein sem aðalþrækmendarnum,
 en Þorlög og Arni sem hvata og hjálparnum ekr 49
 og 52. gr. heyringarlaganna, og verður nú hún mesta
 spurning, hvort þau sjeu ríttilega ákærd af hendi
 ríttisráðsins fyrir með þessari athöfn að hafa or-
 id sek i broti gegn 198. gr. heyringarlaganna, og in-
 læm þessara spurningar er aftur komin undir þeir,

kvort veidivjela þær, er brötur voru, hafi veid
„eignannaís manni“ og kvort „almennum frídi hafi
veid ræðed eða brótid ávíti álvörðunum um lög-
reglu.“

Enjum sfast um, að veidivjela þær, sem brötur
voru optnefuda nótt hafi veid eign H. Th. A. Thomsens
kaupmanns; en þó hafi veid haldid fram sínum
ábræðu til vinnar, að þær hafi veid óhelgar, þar sem
þær hafi kennid í braga við álvörðunum; í vindaaka-
lögum frá 11. maí 1876 við þingslöku landsleigubálki
56. kap. um frídum á laxi, þó með þessum veidi-
vplum hafi Ellidaánum veid þverjirtan, og þó geng-
id sje út frá þó, að þverjirdingalum það, er linn
nefudu lög innihalda, veit áveini til þeirra áer,
er fleiri er einn eiga veidi í, og hafi upirðinum
landsíni haldid fram þessum skilningi —, helji þetta
álit eðli þverjirdingur þær, er hys ræðis um, þó
það sje sannad undir rannsóks þessa máls, að
þeir, sem land eiga að Ellidaánum fyrir ofan veidi-
takmörk þverjirdingaeizandans hafi í ómunatid
axitt bréði sílun, og lax fyrir sínu landi. Þórn-
leidis hafi veid sannad með rannsókninni, að
vinamar í kirtum þeim, er brötur voru, hafi veid
tvo þjett setten, að í þeim hafi veidet lax og sil-
ingur, er hafi áveini veid 2 og jafurð minna,
en fiskur sem eðli hafi núd meiri þyngd, hljóti
að hafa veid minni ummáli en 9 þunblingar

verid um, að horki T. gr. Laganna nje 56. keap. lands-
 leigubálki heimilan leyndest ofbeldisverk. Þetta sjest
 þegar af 8. gr. vindauglaganna, er áberdu, að veltar-
 sjódur eigi á þrjúþinga andvinda liima öðflegu veidi.
 vjela; og þaraduki er það ljóst af fyrirsöllum 56.
 keap. landsleigubálki þóðlökun um, að ef einhver gjrdis
 þyir þeðgöngu í á, þá skulu þeir, er ána eiga þyir
 ofan, gjöra þorum fimmtaustepna til af þingi in að
 bjóta, og þyist þá er þeim heimilt að bjóta sjálfir.
 Að vinnu þeðis þennid fram, undir þeðnu máli, að
 þinn ákeerdi Ánni þóðinn ásaunt Óðnum þendum er
 land áttu að Ellidnam, þaraduki Óðnum þinnar
 ákeerdu þorþyngar, Þeridikt Sveinþyngi, sem þáver-
 andi eiganda þarðarinnar Ellidavatns þafi 4. júlí
 1869 gefid út fimmtaustepna sambærent nefndu þóð-
 þóðarþyngis til að taka þust þverþað þann, er þá
 „ var í ánum og sem var þer til þyinstöðu að læse
 „ og silunþer gat þenjid upp eftir ánum “ og ven
 þeðni fimmtaustepna þrit viðþannandi þverþaðs-
 eiganda 6. júlí 1869; en það er þvortveggja að
 þeðni stþua virdist þyir löngu að þafa miðst
 þá lagalega þyðingur, er þinn á sinnum þinn þyngi
 að þafa þaft, og var þenni skli þylat fram, þá
 er þinn var gefin út, erda virdist þvorki Ánni þóð-
 inn nje þorþyng Sveinþóðtur, þó þinn við rannsólen
 þóðrinni þrá 25. júlí 1879, þafi þennid fram sem um-

Þórnundur Þenidilts bróður síns, sem þá er hann
 seldi jörðina Ellidavatn áskildi eigi veidirjett fyrir
 landi heunar - að hafa haft þessa þimmtarstefnu
 fyrir augum, þegar þann tóka þátt í kirtubrotinu nótt-
 ina milli 5. og 6. júlí 1880, og hefir þaríð í vanna-
 skjali sínu fyrir rjettinum haldid þvi þart fram, að
 það „nái engri átt“ að hím hafi „tekid uppi síg nokkra
 lagalega álygd fyrir kirtubrotunum.“

Að þvi er suertis spurninguna, hvort það að
 rjettu lagi veidi gefid hímni ákcerdu að sök, að þau
 mid ofannspudeu kirtubroti sumarið 1880 hafi reist-
 að almennum þridi eða brótid á móti álvörðunum
 um lögreglu, skal tekid fram, það er nú sejs.

Úr þvi að kirtubrot það, er hjer redir um,
 þvi fram á meturþeli og þannig, að ádeini þeir, er að
 þvi stóðu, vissu af þvi, liggur það í augum uppi,
 að það hafi ekei rarkad „almennum þridi“, ef með
 þessum ordum er ádeini átt vid þrid á almanna-
 þeri eða vid nádi almennings; en annad verður ofana
 þegar ordin eru skilin um landspid eða um þrid
 þann, þan valdestjórnin þarf að halda uppi sökum
 almennings, og virdist sá skilningur edlilegi. -
 Almennig verdar litid um, hvísi eigi veidi í
 Ellidáanum eða öðrum veidivötunum; en það er mjög
 áridandi fyrir almennig, að sjulver veidiejandi
 í landinu egi tryggdur gegn þvi, að þeir, sem vilja

vefenja veidivjót hans eðerni á leyndegum látt
 veidivjót hans, og það er edlilegt, að valdifyrri taki
 að eju sök og rannsókn þeirra ofbeldismála, er enginn
 hófundur lifir á heður eju, og virdist fjöðfjölajinu
 eða almenningi hætta því af slíkum árásum. - Í samlandi
 lifirid verður að taka fram, að sjálfumáðurinn í Njósar
 og Gullbringuvílu 1te d. 1879 gaf út auglýsingu þess-
 sem hann hefur einum af sjálfumáðum að ráðast á,
 "ljóta eða eðerni laxaveidivjót kauptmanns Thom-
 "eins í Ellidaánum".

Af hinum ákænda, sem öll fyrir löngu hafa mátt
 löjaldri, hafa Árni, Martein og Þeytstein verið í vandr-
 haldi samkvæmt þinglögum, Árni frá 4. til
 6. jan. 1881, Martein frá 22. desbr 1880 til 8. jan. 1881 og
 Þeytstein frá 11. nóv. 1880 til 8. jan. 1881 24. s. m. og
 frá 19. des. s. á. til 6. jan. 1881; þar að auki lifir hin
 ákænda Þorbjörg verið kyrrsett í þinghúsinu um einn
 sólarhring 22. til 23. des. 1880. Vandræðið það, er hin
 ákænda þennig hafa orðið fyrir undir rannsókn
 málsins oskæðist með fram af hinum óvinnu og
 óvinskilum skýslum, er þau komu fram með í
 löjaldri rannsóknarinnar, og verður þess 59. gr. hegu-
 ingarlögganna ekki heimferð þeim til málsbóta að
 öllu leyti, en samt virdist ástæða til, þegar ákænda
 skal refsing þá, er þau hafa umið til, að taka
 nokkuð tillit til vandræðis þess, er þau hafa orðið
 fyrir, og til þess að þau hafa verið vinnu af þess-

grun þeim, er baliði þeim vord haldid, og vordist
 heyringis samkvemt 298. gr. heyringalaganna str vid
 49. og 52. gr. heyringalaganna, ad atlugetum öllum
 mildsættum, yttilega ákvedin 40 kr. sekt fyrir Þor-
 björgu Sveinisdóttur, 20 kr. sekt fyrir Árna Þórsson, 10 kr.
 sekt fyrir Martein Þórsson og 5 kr. sekt fyrir Þeystein
 Þórsson, og renna allar þessar sektir i landskjöld, en
 því svo, ad sektimar verdi ekki greiddar i ákvedinn
 tíma, verdu istad þeirra samkvemt 31. gr. heyringur-
 laganna ad komu einfalt fangeli fyrir Þorbjörgu i
 12 daga, fyrir Árna i 6 daga, fyrir Martein i 3 daga og
 fyrir Þeystein i 2 daga. - Þaradauki komast þessi
 ákvedu ekki hjá ad greida lóert um sig kostnaðinn
 vid vord hald sitt og eitt fyrir öll og öll fyrir eitt allan
 annan af þessu máli lögleysa leidandi lóertnad þarad-
 medal málflytningslaus til hins skipada subjanda
 upprjettarprokuratoris Pals Melstedis 50 kr. og til
 hins skipada veijanda upprjettarmálflytninge-
 manns Þosteini Þórssonar 40 kr. - Hin skipadi
 sökvari þefir krafist ad hin ákvedu þaradauki
 verdi deind til ad greida H. Th. A. Thomsen kaup-
 manni samkvemt skodunargjöld og mati dönn-
 koddra manna 210 kr. lóert á skuda þeim, er
 laun vord fyrir nöttina millu 5. og 6. júlí 1880; en þessi
 krafa verður þefir af þeirri áttuðu ekki tekis
 til greina, ad upplúð leunar er mótmælt af hendi
 hinna ákvedu og ekki sönnuð á löglegan hátt. -

Spariamóti komast hin ákærðu elki líji samkvæmt
 niðurlagi 56. kaf. landsleigubálts fjárlöku eða í líkingu
 við það, sem þar er fyrirskipað, að beta eiganda veidi-
 gægn öll og spillvirki, sem Óskynsámis menn meta, þó
ekki meira en 210 kr.
 Lokur og vörn fyrir þessum dómi lufir verid lög-
 met.

Fyrir dæmist rjtt að vera:

Hinum ákærðu: Þorbjörgu Sveinsdóttur refssetu-
 konu í Reykjavík, Anna Þorsteini bónda í Þreid-
 holti, Þerjeteini Þorsteini soddárnid og Marteini
 Þorsteini sjómanni skal refiáð: Þorbjörgu með
 40 króna sekt eða 12 daga einföldu fangelsi,
 Anna með 20 króna sekt eða 6 daga einföldu
 fangelsi, Marteini með 10 króna sekt eða 3 daga
 einföldu fangelsi og Þerjeteini með 5 króna sekt
 eða 2 daga einföldu fangelsi. Eign þessara skulu
 þau greiða hvert um sig vandhaldslöstru að
 sínu og eitt fyrir öll og öll fyrir eitt allan ann-
 an af þessu máli lögleysa leidandi löstruáð
 þarímedal máliþerululaun handa hinum skip-
 áða söknum og veiganda refssetuá-
 flutningumörnum Páli Melsted og Þorsteini Þor-
 steini hinum fyrirþuáð 50 krónur, en hinum
 síðanþuáð 40 krónur. Lokurinn ber þeim að beta
 eiganda veidivjela þeirra, en löstran voru mótt-
 ina milli 5. og 6. júlí 1880, H. Th. A. Thomsen kaup-

manni í Reykjavík, veidistöfum og spjallvirkni, sem
 & skynsamis menni meta.

Winnu ákærdu: Magnús Rásson vinnumáður
 á Vatnsenda, Gísli Þorjónsson vinnumáður á Ellida-
 vatni, Þorsteinn Þorsteinsson vinnumáður samantáður,
 Þjórn Simonarson gullmáður, Ólafur Sveinsson gull-
 máður, Valdimar Ásmundsson bunnaleinnari, Guin-
 us Rásson bóndi á Hólmi, Kristinn Magnússon bóndi
 í Engu, Þryggjólfr Þjárnarson bóndi samantáður,
 Ólafur Guðmundsson bóndi í Víðrauhúsum, Þryggjól-
 fr Magnússon bóndi í Víðjaki, Pálmi Pálmarson
 í Þollagardakoti, Þóður Þorsson bóndi í Ráðagardi,
 Þóður Þorsson bóndi í Skildinganesi, Erlendur Guð-
 mundsson bóndi samantáður, Pjetur Guðmundsson
 bóndi í Hólþekki, Jón Einarsson bóndi í Skild-
 inganesi, Pjetur Guðmundsson samantáður, Ólaf-
 us Þorjónsson bóndi í Þryggvaggi, Jón Guð-
 mundsson bóndi í Þrekkum, Hjörtur Þorkeðsson
 bóndi í Melehusum, Einar Hjörtsson bóndi í
 Þollagörðum, Sigurður Einarsson bóndi í Þrekkum,
 Guðmundur Þorsteinsson bóndi í Geithúsum, Páll
 Guðmundsson bóndi í Nesi, Þorsteinn Þorsteinsson
 bóndi í Nýlendum, Árni Árnason bóndi í Skild-
 inganesi, Ólafur Ólafsson bóndi á Vatnsenda
 og Leimundur Leimundsson bóndi á Ellidavattni-
 skulu ríðni vera af ákæru ríttisinnar í

seinu máli.

Fjárláttlát þau, sem álevedin eru með þessum dómi skulu greidd innan 15 daga frá lögbirtingu hans, soti ella aðför að lögunum.

Jón Jónsson

Dómurinn var lesinn hiðt uppi á þinginu 9 þvi sidan slitið

Jón Jónsson

Egillinn. Siglwatur Bjarnason.

Þetta eplirrit staðfestir

Spald. 'laudesjöt

Eplirrit eplis 5 örkum á 50..

2 kr 50.. Ávar þronur 50..

Borgar

Jón Jónsson

Jón Jónsson

Udskrift

af den ved Doms- og Rets handlinger ifølge kongeligt Com-
missorium af 1 Juli 1881 angaaende Ellidaa-Sagerne benyttede Jurists-
protokol.

Aar 1882 den 23 Mai blev Retten sat Kl. 12 Middag paa Reykja-
via Thingsted af Dommeren i Overværelse af medundertegnede Retsvædner,
hvorefter Dommeren

i Sagen: Overretspronsurator P. Melsted som befalet Aktor
contra
Magnus Olafsson og 32 andre Personer

afsaagde følgende

Dom:

Ved Stævning, der ifølge den befalede Aktor i denne Sag Overretspro-
nurator P. Melsted's Begjæring er udstedt den 15 September f. A., tiltales under
nærværende Sag:

I, for Overtrædelse af Straffelovens § 298:

- 1, Tjenestekarl Magnus Olafsson af Vatnsvendi,
- 2, — Gjalti Þorbjörnsson — Ellidavagn,
- 3, — Þorsteinn Þorsteinsson — —
- 4, Sadelmager Þorsteinn Jónsson,
- 5, Fisker Marteinn Jónsson.

II, for Meddelagtighed i Overtrædelse af Straffelovens § 298:

- 6, Jordemoder Þorbjörg Sveinsdatter af Reykjavík, — (Søster)
- 7, Guldimed Björn Simonarson,
- 8, — Olafur Sveinsson,
- 9, Hotellover Valdimar Arnundsson.

III, for Overtrædelse af Straffelovens §§ 108 og 298:

- 10, Bonde Grímur Ólafsson af Holm,
- 11, — Kristinn Magnússon af Engó,
- 12, — Brynjólfur Þjarnarinn sammerteds,
- 13, — Ólafur Guðmundsson af Myrarkhus,
- 14, — Brynjólfur Magnússon — Nýjabæ,
- 15, — Pálmi Pálmarinn — Þollaágardarvot,
- 16, — Þórdur Jónsson — Raðlaagerði,
- 17, — Þórdur Jónsson — Skildinganes,
- 18, — Erlendur Guðmundsson — Skildinganes,
- 19, — Pjetur Guðmundsson — Kröfsvæli,
- 20, — Jón Einarsson — Skildinganes,
- 21, — Pjetur Guðmundsson sammerteds,
- 22, — Ólafur Guðmundsson af Byggard,
- 23, — Jón Guðmundsson — Þakki,
- 24, — Hjörtur Þorsteinsson — Melkhus,
- 25, — Einar Hjörturinn — Þollaágardar,
- 26, — Sigurdur Einarsson — Þalsbæ,
- 27, — Guðmundur Þorsteinsson — Gesthus,
- 28, — Páll Guðmundsson — Nes,
- 29, — Þorsteinn Þorsteinsson — Nýlenda,
- 30, — Arni Arnarinn — Skildinganes,
- 31, — Arni Jónsson — Breiðholt,

hvorhos den lidetnævnte tillige tiltales for Meddeleagtighed i Overtrædelse af Straffelovens § 298.

18, for Overtrædelse af Straffelovens § 108 samt for Meddeleagtighed i Overtrædelse af dens § 298:

- 32, Bonde Ólafur Ólafsson af Vatnendi,
- 33, — Samundur Samundsson af Ellidavafn.

Efterat at de Kjøbmand N. Th. A. Thormén i Reykjavík tilhørende Læsevirker og Gjærdar i Ellidavaen tre Gange vare bleve nedrevne af Bønder

og disse Tjenestekarle, som derefter bleve iagttatte af Eieren, fandt en Nedrivning af disse Færveindretninger. Med Natterne mellem den 24 og 25 Juni 1879 og 5 og 6 Juli 1880, hvortil Ingen meldte sig som Gjerningsmand, og uden at det lykkedes de ordinære Underrigeliidommere i Reykjavik og Kjos og Gullbringu Syssel at oplysre sammenhængen med disse Gjerninger.

I skrivelse af 7 Juli 1880 indberettede H. Th. A. Thormiø til Landshøvdingen, at hans Kister vare blevne nedrevne Natten mellem den 5 og 6 s. M., og fremhævede, at Gjerningsmændene sandsynligvis paa tyvagtig Maade havde bemægtiget sig de Lax, som forpanttes i Kisterne, og i skrivelse til Ministeren af 28 Juli 1880 fremhævede han end yderligere, at disse Volds-handlinger havde været ledsagede af Røveri, idet alle daare, hvormed Kisterne havde været lukkede, paa een nær vare forvornede, og idet Gjerningsmændene havde udført ~~udført~~ deres Gjerning paa en saadan Maade, at det vilde have været let at faae fat i den Lax, som forpanttes i Kisterne. I Følge heraf blev en særskilt Dommer ved et af Landshøvdingen ad mandatum under 7 October 1880 udpeget Commissarium bevrænket til at undersøge alle imod H. Th. A. Thormiø's Færveindretninger udværede Volds-handlinger, forsaavidt de især vare paaskjendte ved endelig Dom, hvilke Volds-handlinger i det Hele ere fire og have fundet Sted paa følgende Maade:

- a, Natten mellem den 5 og 6 Juli 1880; for hvilken Volds-handling N° 4, Bergsteinn, N° 5, Marteinn, N° 6, Þorbjörg og N° 31, Anni tiltales som Gjerningsmand;
- b, Natten mellem den 24 og 25 Juni 1879, for hvilken Volds-handling N° 5, Marteinn, N° 1, Magnús, N° 2, Gísli, N° 3, Þorsteinn, N° 10, Grímar, N° 6, Þorbjörg, N° 32, Ólafur og N° 33, Sæmundur ere sigtede;
- c, Ved hørlýs Dag den 25 Juli 1879 udværet af de Tiltalte, som foran ere anførte under N° 10-31 og N° 32-33;
- d, Om Aftenen den 5 Juni 1879, for hvilken tiltales N° 4, Bergsteinn, N° 6, Þorbjörg, N° 8, Ólafur, N° 7, Þjörn og N° 9, Valdemar.

I Anledning af Nedrivningen ltr. c anlagde Sysselmanden i Gullbringu og Kjos Syssel allerede den 29 August 1879 en offentlig

Politisag imod de nævnte Tiltalte samt nogle Andre, som havde deeltaget med dem i Gjerningen. Ingen af de Tiltalte gav Møde, hvorefter Jyskelmanden den 1 Oktober 1879 afsagde Dom i Sagen, hvorved hver af de Tiltalte fandtes en Bøde af 50 Kr. eller subsidiært 15 Dages simpelt Fængsel. Denne Dom blev efter de Tiltalles Begjæring indannet for Overretten, hvor den under 3 Mai 1880 blev annulleret formedelst formelle Feil.

I Anledning af Nedrivningen Stra. d. anlagde vedkommende Fiskeindretningens Eier, Kjøbmand H. Th. A. Thormin i private Sagsmaal, det ene imod Tiltalte N° 1, Magnus, det andet imod en anden Mand, som deltog i Gjerningen, men ikke er tiltalt under nærværende Sag. Disse private Sager fik ved Gullbringu og Kjøb. Jyskeli's Extrarets Domme af 27 September 1879 det Udsald, at hver af de Sagrøgte blev idømt en Mulkt af 30 Kr. eller 8 Dages simpelt Fængsel, ved hvilken Dom Anklagemyndigheden har akkresieret som endelig Afgjærelse, og under nærværende Sag er Magnus inkun tiltalt for Nedrivning af Kisterne Natten mellem den 24 og 25 Juni 1879.

Det første Spørgsmaal, som maa beivres, er om nærværende Sag er anlagt i betimelig Tid. Defensør har gjort gjældende, at Nedrivningerne Stra. v. d. e, der alle fandt Sted i 1879, det sidste den 25 Juli, ere foreledede i Henhold til Straffelovens § 67, 2 Stykke, der bestemmer, at Saatalde til Strafs Lidelse ikke bør finde Sted, naar 2 Aar ere forløbene efter Udøvelsen af en Forbrydelse, der staar under en Straffebestemmelse, i hvilken ei højere Straf end Bøder, simpelt Fængsel eller Buis er foreskrevet. Aktor derimod gjør gjældende, at den Undersøgelse og den Bevegelse, som Sagen har været Gjenstand for, efterat Nedrivningen fandt Sted indtil nærværende Sags Anlæg har forhindret Foreledelsen.

Som for bemærket blev Undersøgelsen i denne Sag befalet allerede den 7 Oktober 1880, den begyndte den 10 November s. A. og blev med særligt Henblik til den Mand's Antydninger, der havde beivret Undersøgelsen, rettet paa Tyveri og Røveri forsaavidt angaar de hemmelige

Nedrivninger, som fandt Sted Nætterne mellem den 24 og 25 Juni 1879 og mellem den 5 og 6 Juli 1880. Saa denne Maade som for Sagen, hvem der havde forøvet disse Voldshandlinger og tillige at de ikke vare forøvede i tyvagtig Hensigt, hvorfor de ikke blev tiltalte for Overtrædelse af Straffelovens § 298, ligesom de, der selv havde medtaget dem som Ljærningssmand til lignende Handlinger. Det kongelige Kommissorium, som bestemmer dette, er udfærdiget den 1 Juli f. A., og i Henhold til samme berisnede Amtmanden over Sønder- og Vesteramtet den 8 September s. A. Aktor i Sagen, hvorefter Dommeren den 15 s. M. ifølge Aktors Begjæring udgav Stævning til de Tiltalte. Sagen har saaledes vel været i Bevægelse fra den Tid de omhandlede Nedrivninger blev forøvede i Sommeren 1879 og indtil nærværende Sag blev anlagt den 10 Januar d. A., men en saadan Bevægelse synes ikke tiltrængelig til at forhindre Forældelse. Dertil udfærdiges Sags Anlæg, og om den kan der ikke være Tale, jvænt Stævning er udtaget imod dem, som skulle tiltales. Da nu Stævning i nærværende Sag ikke er udtaget jvænt den 15 September 1881, synes den at komme i Strid med Straffelovens § 67, jvænt den angaar Forbrydelse, der blev udøvede i Juni og Juli Maaneder 1879, og jvænt disse Forbrydelser ikke medføre større Straf, end omtalte Paragraf ommelder. Dette finder ðienstelig Anvendelse med Hensyn til Overtrædelse af Straffelovens § 108, idet denne Paragraf ikke bestemmer anden Straf end Prøder eller simpelt Fængsel. Derimod kunde det synes tvivlsomt med Hensyn til Overtrædelse af Straffelovens § 298, der foreskriver Prøder eller Fængsel, hvorfor det kunde anses for muligt, at En, der tiltales for Overtrædelse af Straffelovens § 298, kunde ifalde en større Straf end simpelt Fængsel; men Straffelovens § 67 2 Stykke synes ligesom dens 1 Stykke ogsaa at tage Hensyn til en saadan almindelig Mulighed, og synes at omfatte enhver Forbrydelse, som ðienstelig efter de konkrete Omstændigheder ikke kan medføre højere Straf end den i Straffelovens § 67 ommeldte, og i den her foreliggende Sag maatte det staa klart for Anklage-

myndigheden ifølge Underretningen, at der ikke kunde være Tale om, at nogen af de Tiltalte havde forkyldt større Straf end Morder eller simpel Fængsel. Denne Dommerens Opfattelse af Straffelovens § 67 bekræftes ved det i Motiverne af 25 Februar 1864 for det første Udkast til den Lov, som er vor Straffelovs Hilde, Side 107 Fremhævede.

Dommeren maa saaledes holde for, at Anlagemyndigheden ikke burde have anlagt denne Sag imod andre af de Tiltalte end dem, som bevirkede og udførte Nedrivningen af Kirterne Natten mellem den 5 og 6 Juli 1880. Hvad særlig angaar Nedrivningen af Kirterne den 25 Juli 1879 kan der ikke tilføjes den Omstændighed nogen Betydning, at der tidligere er bleven anlagt en offentlig Politisag i Anledning af bemeldte Nedrivning, eftersom den Sag, som ovenfor bemærket, blev annulleret ved Overretsdøm af 3 Mai 1880 og Sagen ikke blev gjenoptagen inden den i Straffelovens § 67 bestemte Tid. Alle de, som innsun ere tiltalte for de Nedrivninger af Kirterne, der fandt Sted i Sommeren 1879, ville saaledes allerede af denne Grund være at frifinde for Justitiens Tiltale i denne Sag, hvorfor det er unødigt at undersøge, hvorvidt de ved det Forhold, hvorom de ere overbevisede, have overtraadt Straffelovens §§ 108 og 298.

De faktiske Omstændigheder ved Nedrivningen af Kirterne Natten mellem den 5 og 6 Juli 1880 ere følgende.

I Sommeren 1880 opholdt to unge Mænd, de Tiltalte N° 4, Bergsteinn, og N° 5, Martein ^{sig i Reykjavik}. De berørte jevnlig Tiltalte N° 6, Þorbjörg og havde været i Forveien (1879) efter hendes Tilskyndelse deltaget hver i en Nedrivning af Kirterne, som dengang fandt Sted, Bergsteinn den 5 Juni om Aftenen og Martein Natten mellem den 24 og 25 Juni. De havde jevnlig hørt Þorbjörg ondtale Kirternes Ullovlighed, hvorfor der, som den ene af dem har forklaret, var vægnet hos dem "Klame over Administrationens Uvirksomhed med Hensyn til disse Firkænderinger og den Ansættelse, at de vare lovtvridige og en offentlig Skandale for Althinget og Nationen".

Paa forbyrgs Tilskyndelse kom de nu overeens om at nedrive Kirterne den nævnte Nat og aftalte at mødes inde ved Aaen, Marteinu skulde begive sig derhen tilfods men Bergteinn tilhest. Den sidstnævnte fik laant et Ridedækket hos en Mand, som den Nat overnattede hos forbyrg, hvor han ogsaa traf Sammen med Tiltalte Arni, som tidligere havde lovet at frekøbe ham og hans Kammerat Reduaber til Nedrivning af Kirterne, hvorefter han og Arni fulgte ad til Stedet. Efter at Arni havde leveret Bergteinn en stor Hammer og en Jernstang, tog han hjem, men Bergteinn red med Reduaberne ned til Aaen, hvor han traf Marteinu. De slog derpaa Kirterne i Stykker paa een nær, om hvis Tilværelse de vare vidende. Vandet i Aaen var svulmet endel op, hvorfor Strømmen hurtig førte Skredstykkerne af Kirterne nedefter Elvens Løb. De blev ikke nogen Længde var. Efterat de havde fuldbyrdet Gjæringen ved Bergteinn hjem og efterlod Ridedækket ved forbyrgs Hus. Marteinu tog hjem tilfods efterat have skjult Jernstangen under Hanten af en Sandkrukke, paa hvilket samme Sted den fandtes et halvt Aar senere under Underrøgelien; Hammeren tabte de i den ene Arm af Aaen. Under Sagens Underrøgelie tilstod Tiltalte forbyrg, at han havde været vidende om Bergteins og Marteinu's Forhavende inden det blev udført, samt at han havde betyngt dem deri i det Hoab, at Sagen, som hun udtrykker sig, derved "snarest kunde holdes ilive". Ligeledes tilstod hun, at hun havde havt Mistanke om, at Tiltalte Arni havde tilragt Bergteinn og Marteinu at skaffe dem Reduaber til Nedrivning af Kirterne, samt at han og Bergteinn havde truffet Sammen i hendes Hus og derfor redet sammen indtil Aaen for at rønderlaase Kirterne. Denne sin Tiltaale har hun frekøbt i sit Depositionsindlæg af 13 Mars d. A. under det Foregivende, at hun ikke var sin Fornuft fuldkommen mestig, dengang hun afsagde denne Forklaring for Underrøgelserdommeren, idet hun dengang led af en farlig Sygdom, i hvilken Henseende hun paaberber sig en under Underrøgelien den 6 Jan. f. A. fremlagt Lægeattest fra den daværende Læge L. J. J. Men i bemeldte Lægeattest udtales ogsaa den Formening, at det "ikke lader sig gjøre at bortføre hende fra hendes Hjem til Forhør", hvorimod Læge L. J. J. selv synes at formene, at der intet er til Hinder

for, at "der om fornødent blev holdt Forhør i hendes Hjem" og "det blev gjort med den Skaansomhed, som hendes Sundhedstilstand udfordrer". Hertil kommer, at i den af Districtslagen 14 Dage før eller den 22 December 1880 udrædte lovgættede forordningen, at hendes Sygdom endog ikke er til hinder for at hun holdes i Arrest, naagt det ikke er raadeligt "at lade hende være i en Enkelteelle hvorimod hun man have Nogen for sig". Naar deruden tages i Betragtning, at Retten blev sat i hendes Hjem, dengang hun aflagde den Forklaring som hun nu vil tilbagekalde, at hun synes at have været forhørt med al den Skaansomhed, som Underretsdommeren var i Stand til at udvise, hvorfor Forhøret blev udsat da hun bejærede Frist til nærmere Eftertanke, og at selv Forklaringen er tydelig og stemmer overens med hvad hendes Medtilltalte have forklaret, da de blev forhørte hver for sig, kan hendes omhandlede Tilbagekaldelse ikke tillægges nogen retslig Betydning. De Tiltalte maa saaledes alle være Ansvarlig for den Gjerning, der blev forøvet Natten mellem den 5 og 6 Juli 1880, Bergstein og Martein som Hoved-Gjerningsmænd, og Forbjør og Arni som Tilskyndere og Medhjælpere ifr. Straffelovens §§ 49 og 52, hvorpaa det næste spørgsmål bliver, om de rettelig ere tiltalte paa Justitiens Vegne for ved denne Handling at have gjort sig skyldige i en Overtrædelse af Straffelovens § 198, og dette spørgsmål bliver berørt igjen paa, om de nedre Fiskeindretninger vare "fremmed Eiendom", og om Handlingen har medført Forstyrrelse af den offentlige Fred eller været forbunden med Overtrædelse af Politiforskrifter.

Ingen betvivler at de Fiskeindretninger som blev nedrevedne aftenavente Nat tilhørte Kjøbmand H. Th. A. Thomsen, men det er blevet gjort gjældende til Forvar for de Tiltalte, at de vare ufredshellige idet, ^{de} kom i Modstrid med Bestemmelserne i Lov af 11 Mai 1876 indeholdende et Tilleg til Fjersbogens Landloiebalks Kapitel

56 om Fredning af Lax, idet der ved disse Fiskeindretninger er anbragt
Tverqjorder i Ellidaaen, og om man end gaar ud fra, at det Forbud
imod Tverqjorder, som nysnævnte Lov indeholder, innsom gjælder de Aaer,
hvor Retten til Fiskefangst tilkommer flere end een Eier, hvilken Anskuelse
Landsloveretten har gjort gjældende - vilde denne Anskuelse innsom kunne
afgives Hjemmel for de her omhandlede Tverqjorder, idet det er beviist under
denne Sags Drift, at de, hvis Grund stoder til Ellidaaen ovenfor
Tverqjorder - Eierens Fiskegrænder i umindelig Tid have fanget saavel
Lax som Frelles ud for deres Grund. At det endvidere er beviist ved
Undersøgelsen, at Fremmerne i de sønderlaaede Kister have været
stillede saa tæt, at i dem er fanget Lax og Frelles der innsom have
veiet 2 lb ja endog mindre, men at ^{den} Fiske, som innsom har naaet en
storre Vægt, nødvendigvis maa have haart en mindre Omkreds end
9 Tommer jfr. Tillegslovens § 5. Men hvad man end antager herom,
synes de, som tiltales for Nedbrudning af Kisterne Natten mellem den
5 og 6 Juli 1880, innsom at kunne paabevaabe dem Bestemmelserne i
Tillegsloven af 11 Mai 1876 i denne Sag. Naar Lovens § 7 bestemmer,
at "lovstridige Fiskegrænder bør konfirmeres og alle lovstridige
Fiskeqjorder kunne nedbrydes", involverer denne Bestemmelse innsom,
at saadanne Fiskeindretninger ere ufredhellige ligeoverfor alslags
Volds handlinger. Det er blevet gjort gjældende at alt hvad Lovgivning
en erklærer for ufredhelligt var berøvet al retlig Beskyttelse, men
denne Anskuelse finder innsom Bestyrrelse i Lovgivningen eller særlig
i Jonsbogen. Ifølge Landstribalskens Kap. 56 vare lovstridige Fiske-
qjorder i en Elv ufredhellige ligeoverfor dem der eiede Elven ovenfor
Gjærdeieren; Tillegsloven forandrede denne Tilstand derhen, at
de tillige blev ufredhellige ligeoverfor Administrationen og endvidere
ligeoverfor maaske den kommunale Autoritet jfr. Lovens §§ 8 og 9,

men det er tvivlsomt om tvivrdige Firmeindretningers Ufredhellighed
strækker sig videre, jfr. Jonsboens Landsliebalus Kap. 22, 23, 24, 32 og 41,
og ^{medens} nogle af disse Lovbestemmelser fremhæve udtrykkelig, at vedkommende
Indretninger inæm ere ufredhellige ligeoverfor bestemte Personer,
bruges Ordet "ohelgir" (ufredhellige) i dem alle i den Forbindelse, at
der kan herre ringe Tvivl om, at det inæ er tilladeligt for enhver
søn tilfældig kommer til Stedet at nedbryde eller bestådigestræffet
de Indretninger eller den Eiendom, sôn her er Spørgsmaal om. Navntlig
maa det vere lidet tvivlsomt, at hvernen Lovens § 7 eller Landsliebalus
Kap. 56 afgiver Hjemmel for hemmelige Volds handlinger. Dette fremgaar
allerede af Tilloqslovens § 8, sôn bestemmer, at to Tredjedele af de
tvivrdige Firmeindretningers Brøven tilfalder Kommunen's Kasse,
horthor det klart fremgaar af Bestemmelserne i Jonsboens Landslie-
balus Kap. 56 om, at hvis Nogen ved Gjærder forhinder Fiskens Gang
opad en Elv, sôn sâlde, sôn en Elven ovenfor, fra Thinget sêvne ham
med en Femterstævning til at nedbryde Gjærdet, og sôrt derefter have
de Ret til selv at nedbryde samme. Det er vel fremkommet under
næverende Sag, at Tiltalte Arni Jonsson tilligemed 6 andre Brøder,
hvis Eiendomme stødte til Ellidavaen, deriblandt Tiltalte Thorbjørns
Brøder Benedikt Sveinsson sôn næverende Eier af Gaarden Ellidavaen,
den 4 Juli 1863 have udgivet en Femterstævning i henhold til fornævnte
Bestemmelse i Jonsboen til Borttagelse "af det Tværgjærde sôn den-
gang fandtes i Elven og sôn var til Hindrer for at Lax og Foreller
kunde gaæ op ad Elven", hvormen Femterstævning blev sôrt for
vedkommende Tværgjærde-Eier den 6 Juli 1863, men ligesôn denne
Stævning for længe siden synes at have tabt den rettelige Betydning,
sôn den i sin Tid maatte have haft - den blev inæ videre for-
fulgt dengang den blev udtædt - sâlledes synes hvernen Arni Jon-
sson eller Thorbjørn Sveinsdatter, nægtet han under Undersøgelsen
af Nedbrydningen den 25 Juli 1879 fremtrædte sôn Fuldmægtig

for sin Broder Benedikt, som ved Salget af Gaarden Ellidavatn forbeholdt sig Retten til Fiskefangst for dens Grund - at have haft denne Fæstestæring for sig, dengang de deltog i Nedbrydningen af Kirterne Natten mellem den 5 og 6 Juli 1880, hvorhos Forbryderen i sit Defensionsindlæg for Retten kraftig har gjort gjældende, at der "ikke kan være Tale om", at hun har "overtaget noget rettelig Ansvar for Nedbrydningen af Kirterne".

Kvad det Spørgsmaal angaar, om de Tiltalte rettelig kunne saagvis for at have forstyrret den offentlige Fred eller overtraadt Politiforskrifter ved ovennevnte Nedbrydning af Kirterne i Sommeren 1880, bemærkes Følgende.

Da den heromhandlede Nedbrydning af Kirterne fandt Sted om Natten og saaledes at de, som vare implicerede deri, alene vare vidende derom, er det klart, at den ikke har forstyrret den offentlige Fred, saafremt disse Ord ogsaa have Hentydning til Veifred eller Publicums Ro, men Resultatet bliver et ganske andet, naar Ordene forstaaes om Landefred eller om den Fred, som den offentlige Myndighed for Publicums Skyld maa opretholde, hvilken Forstaaelse synes naturligere. Publicum har kun ringe Interesse i, hvem der har Ret til Fiskeri i Ellidavatn eller andre Fiskevande, men det er af stor Vigtighed for Almenheden, at enhver Fiskeeier i Landet er betrykket imod, at de som ville betride hans Ret til Fiskeri, paa en tvungent Maade beskaadige hans Fiskeindretninger, og det er naturligt, at det Offentlige overtager Undersøgelsen og Forfølgningen af de Volds handlinger, hvortil Ingen melder sig som Gjerningsmand, og saadanne Angreb synes at medføre Fare for Samfundet eller Almenheden. I Forbindelse hermed maa fremhæves, at Lægen i Kjøbenhavn og Hvidovre Sygehus den 1 Oktober 1879 lod udgaae en Præjensgjærelse, hvorved han forbød alle og enhver at "angribe" - "wonder-

slaae eller berøedige Hjøbmand Thomens' Lasefireri - Indretninger
i Ellidaanen".

Af de Tiltalte, som alle for længe siden have opnaaet kriminel Læ-
alder, have Arni, Martein og Bergsteinn siddet arresterede i Kænhold
til Fængselsretter, Arni fra 4 til 6 Jan. 1881, Martein fra 22 Decbr.
1880 til 8 Jan. 1881 og Bergsteinn fra 11 Nov. 1880 til 24 s.M. og fra
19 Decbr. s.A. til 6 Jan. 1881, deruden har Tiltalte forbjerg været under De-
tention i Arrestlokalet i 24 Timer 22 til 23 Dec. 1880. Den Arrest, hvor-
med de Tiltalte saaledes under Sagens Underøgelis ere bleve belagte,
forarsagedes tildels af de usande og usvigtige Forklaringer, som de
fremsom med under de private Forhør, hvorfor Straffelovens § 59 ikke
i fuld Maaal kan komme i Betragtning som formildende deres Straf,
men der findes dog Anledning til ved Bestemmelsen af den forskyldte
Straf at tage noget Hensyn til den Arrest som er overgaaet dem samt
til at de ere rensede for den Mistanke for Tyveri, der gav Anledning
til Arresten, hvorfor Straffen i Kænhold til Straffelovens § 298 jfr. §§
49 og 52 i Betragtning af de foreliggende Omstændigheder findes rette-
lig bestemt til Bøder, for forbjerg Sveinsdatter til 40 Kr., for Arni Jon-
son til 20 Kr., for Martein Jonsson til 10 Kr. og for Bergsteinn Jonsson
til 5 Kr., hvilke Bøder saamtligge tilfalde handkæsen, men for det Til-
felde at Bøderne ikke erlægges til bestemt Tid, maa i Stedet for
samme træde simpel Fængsel for forbjerg i 12 Dage, for Arni i
6 Dage, for Martein i 3 Dage og for Bergsteinn i 2 Dage. Deruden
kunne disse Tiltalte ikke undgaae at betale hver for sig Omkost-
ninger ved deres Arrest samt En for Alle og Alle for En alle andre
af denne Sag lovlig skyldende Omkostninger derunder Salær til den
befalede Autor Overretspromotor P. Melsted 50 Kr. og til den befalede
Defensor Overretspromotor Forsteinn Jonsson 40 Kr. Den befalede
Autor har paastaet at de Tiltalte endvidere dømmes til at

udrede til Kjøbmand N. Th. A. Thomien ifølge Synsforretning og af Retten
udnævnte Mandi's Burdering en Erstatning af 210 Kr. for den Skade, som
er tilføjet ham Natten mellem den 5 og 6 Juli 1880, men denne Paastand
kan allerede af den Grund ikke tages tilfulde, at Erstatningens Bæleb
er modtaget fra de Tiltalte's Side og ikke bevist paa lovlig Maade.
Derimod kunne de Tiltalte ikke undgaae i Henhold til Jurens Land-
veibalks 56 Kap. eller i Analogi med dens Bestemmelser at erstatte
Eieren alle hans Fiskeredskaber og den ham vovsnaede Skade efter
6 fornuftige Mandi's Skjøn, dog ikke med et større Bæleb end 210 Kr.
Sagsforretning for denne Ret har været lovlig.

Thi kjendes for Ret:

De Tiltalte Jordejere Þorbjörg Sveinsdatter af Reykjavík, Þronde
Arni Jónsson af Þreidholt, Sadelmager Bergteinn Jónsson og
Fisker Martein Jónsson straffes: Þorbjörg med en Bøde af
40 Kr. eller 12 Dages simpelt Fængsel, Arni med en Bøde af
20 Kr. eller 6 Dages simpelt Fængsel, Martein med en Bøde af
10 Kr. eller 3 Dages simpelt Fængsel og Bergteinn med en
Bøde af 5 Kroner eller 2 Dages simpelt Fængsel. Deruden
betale de hver især Omkostningerne ved deres Advokat og En
for Alle og Alle for En alle andre af denne Sag lovlig flydende
Omkostninger derunder Salær til den befalede Advokat og Defens-
or Overretsprocuatorerne P. Melsted og Þorsteinn Jónsson 50
Kr. til den Forstævnte og 40 Kr. til den Nidstævnte. Endelig
bør de erstatte Eieren af de Natten mellem den 5 og 6 Juli
1880 nedbrulte Fiskeindretninger, Kjøbmand N. Th. A. Thomien
i Reykjavík hans Fiskeredskaber og den ham tilføiede Skade
efter 6 fornuftige Mandi's Skjøn.

De Tiltalte Tjenestekarl Magnus Ólafsson af Vatns-

endi, Guðli Þorbjörnsson² Tjenestekari af Ellidavafn, Tjenestekari
karl Þorstein Þorsteinsson sammerteds, Guðleifur Björn
Simonarson, Guðleifur Ólafur Sveinsson, Kólelevers Baldemar
Amundsson, Þonde Grimur Ólafsson af Kólm, Þonde
Hjörtur Magnússon af Engó, Þonde Brynjólfur Bjarnarson
sammerteds, Þonde Ólafur Guðmundsson af Myraskus,
Þonde Brynjólfur Magnússon af Kjaba, Palmi Palmason
af Þollagardakot, Þonde Þordur Jónsson af Radagerdi,
Þonde Þordur Jónsson af Skildinganes, Þonde Erlendur
Guðmundsson sammerteds, Þonde Petur Guðmundsson af
Hvolfsskali, Þonde Jón Einarsson af Skildinganes, Petur
Guðmundsson sammerteds, Þonde Ólafur Ingimundsson af
Byggardur, Þonde Jón Guðmundsson af Þauki, Þonde
Hjörtur Þorsteinsson af Melhus, Þonde Einar Hjörtsson
af Þollagardar, Þonde Sigurdur Einarsson af Pálba,
Þonde Guðmundur Þorsteinsson af Gerthus, Þonde Pall
Guðmundsson af Nes, Þonde Þorstein Þorsteinsson af
Nylenda, Þonde Arni Arnarson af Skildinganes, Þonde
Ólafur Ólafsson af Vaturendi og Þonde Semundur Se-
mundsson af Ellidavafn - vor þeir Justitians Tiltale
i denne Sag þri at vare

Det Idómte at betale inden 14 Dage efter
denne Doms lovlige Forkyndelic under Adferd
efter Loven.

Jón Jónsson.

Dommen blev lydelig oplæst i Retten, som derefter blev hævet.

Jón Jónsson.

Egillsson. Signatur Bjarnarson.

Underskriftens Rigtighed bekræfter

Jon Jonsson.

Gebyr til handkassen

Underskrift 4 dros à 50 frc

= 2 Kr. 20 frc - to Kroner 50 frc.

betalt Jon Jonsson.

